

Szerbia népe
Minisztériuma
európai integráció
Pénzügyminisztérium
Európai Unió forrásból programok
szerződés-kötési és finanszírozási szektora

#EY
ЗА ТЕБЕ

MŰHELYFOGLALKOZÁSOK

A DISZKRIMINÁCIÓ FELISMERÉSE, A
TÖRVÉNYES JOGOK GYAKORLÁSA,
ÉRZÉKENYÍTÉS MULTIKULTURÁLIS
KONTEXTUSBAN

NDN
VOJVODINE

Kingdom of the Netherlands

Szerbia népe
Minisztériuma
európai integráció
Pénzügyminisztérium
Európai Unió forrásból programok
szerződéskötési és finanszírozási szektora

Ezt a projektet az Európai
Unió finanszírozza

#EY
ЗА ТЕБЕ

I. MŰHELYFOGLALKOZÁS

A DISZKRIMINÁCIÓ PROBLÉMA

prof.dr. Smiljana Milinkov

A MÉDIAREPREZENTÁCIÓ POLITIKÁJA

- A média a társadalmi valóság tükre, de egyben elsődleges tervezője is, amely meghatározza életünket, viselkedési modelljeinket és értékrendszerünket
- A média és a bennük lévő tartalmak nem jelentenek „indítóokat”, és nem okoznak az egyének viselkedésében közvetlenül észlelhető „hatásokat”. Ideológiailag működnek – a világ bizonyos jelentéseit hirdetik és helyezik előtérbe, egyes jelentéseket terjesztenek, másokat nem, és bizonyos társadalmi érdekeket jobban szolgálnak, mint mások (Milivojević, 2009).

A MÉDIAREPREZENTÁCIÓ POLITIKÁJA

- A reprezentáció kiválasztást és formálást, jelentésalkotást jelent
- A média által elhelyezett megjelenítések alapján épül ki a Másokról (társadalmilag érzékeny csoportokról) alkotott kép is.
- Azok a médiatartalmak, amelyek kirekesztésre, sztereotípiákra, előítéletekre és kritikátlan gondolkodásra ösztönöznek súlyos **egyenlőtlenséghez vezetnek a társadalomban**

A VALÓSÁG DISZKURZÍV LÉTREHOZÁSA

- A viselkedésünket és azt, hogy milyen világot szeretnénk létrehozni, az alakítja, ahogyan a világról beszélünk
- A diszkurzus által konstruáljuk azt, amit valóságként érzékelünk, és amint megtanulunk egy bizonyos módon gondolkodni és beszélni a valóságról, már nem könnyű vagy már lehetetlen számtalan más módon beszélni róla.
- A média meghatározza, hogy egy adott időszakban mely témák lesznek a társadalom számára fontosak
- Az egyes témáknak tulajdonított jelentés meghatározása a médiában befolyásolja azoknak a nyilvánosságbeli jelentését, és közvetve a közönség viselkedését is
- **A média nem tudja befolyásolni a véleményeket, de mégis meghatározza, hogy az emberek miről fognak gondolkodni**
- A *mások* láthatatlansága a médiadiszkurzusban

A MÉDIAKIREKESZTÉS PROBLÉMA

- A médiakirekesztés bizonyos társadalmi csoportokról szóló információk hiányát jelenti, de egyben olyan médiatartalom jelenlétét is, amely igazolja a társadalmi kirekesztést, a diszkriminációt és az identitáshoz való jog megsértését
- Szociálisan veszélyeztetett csoportnak minősülnek a fogyatékkal élők, gyerekek, fiatalok, nők, 65 év feletti idősök, a roma nemzeti közösség tagjai, a munkanélküliek, a menekültek és a rurális környezetekben élők.
- Amellett, hogy nemük, fajuk, etnikai származásuk, vallásuk, szociális helyzetük, fogyatékoságuk és szexuális irányultságuk miatt társadalmilag marginalizáltak, a média gyakran kirekeszti vagy kihasználja ezeket a csoportokat.
- A 15 legviccesebb klip (https://www.youtube.com/watch?v=Bp_--j-ul9o)
- Az érzékeny társadalmi csoportok médiabeli láthatatlanságára és a róluk szóló diszkriminatív tudósításokra kitér a Szerb Köztársaság köztájékoztatási stratégiája is, amely a 2020-2025 közötti időszakra vonatkozik.
- Kutatások szerint a médiában nem biztosított a diszkrimináció tilalmáról és a nemek közötti egyenlőségről szóló törvények, a médiatörvények, a REM (az elektromos médiát szabályozó testület) utasításai és az újságírás etikai normái maradéktalan és következetes betartása a nemi sztereotípiák és a nőkkel szembeni diszkriminatív gyakorlatok felszámolása tekintetében. (Filipović & Kuzmanović Jovanović, 2012 szerint).

SZABAD VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS

Emberi és polgári jogok nyilatkozata (1789)

- A gondolatok és vélemények szabad közlése az embernek egyik legértékesebb joga; ennél fogva minden polgár szabadon szólhat, írhat s nyomtathat ki bármit, felelősséggel tartozván viszont e szabadsággal való visszaélésért a törvény által meghatározott esetekben. (11. pont)

Az emberi jogok egyetemes nyilatkozata (1948)

- Minden személynek joga van a vélemény és a kifejezés szabadságához, amely magában foglalja azt a jogot, hogy véleménye miatt ne szenvedjen zaklatást és hogy határookra való tekintet nélkül kutathasson, átviessen és terjeszthessen híreket és eszméket bármilyen kifejezési módon. (19. cikk)

A SZÓLÁSSZABADSÁGHOZ VALÓ JOG

Az emberi jogok európai egyezménye (1950)

- Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a **véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát** országhatárokon tekintet nélkül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson...
- E **kötelezettségekkel és felelősséggel** együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jó hírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása, vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából. (10.cikk)

DISZKRIMINÁCIÓ

Egyenlőtlen bánásmód az egyenlőkkel szemben és egyenlő bánásmód az egyenlőtlenekkel szemben

- A diszkrimináció egy személlyel vagy csoporttal egyes **személyes tulajdonságaik** alapján történő egyenlőtlen bánásmód, amely egyenlőtlenséget eredményez az alkotmányban és a törvényben biztosított jogok érvényesülésében.
- Ez egyenlőtlen bánásmód, kirekesztés, vagy azonos, hasonló vagy összehasonlítható helyzetben levő egyének vagy embercsoportok alárendelt helyzetbe helyezése.
- Diszkrimináció akkor is történik, ha az egyenlőtlen helyzetben lévő személyeket azonos (egyenlő) bánásmódban részesítik

A SZERB KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA

A hátrányos megkülönböztetés tilalma 21. szakasz

- Az Alkotmány és a törvény előtt mindenki egyenlő.
- Mindenkinek joga van hátrányos megkülönböztetés nélküli egyenlő törvényes védelemre.
- **Tilos bármilyen alapon történő, közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés**, de különösen a faj, nem, nemzeti hovatartozás, társadalmi származás, születés, vallás, politikai vagy más meggyőződés, vagyoni állapot, kultúra, nyelv, életkor és szellemi- vagy testi fogyatékoság miatt.
- Nem tekintendők hátrányos megkülönböztetésnek azok a külön intézkedések, amelyeket a Szerb Köztársaság a többi polgárhoz viszonyítva lényegében egyenlőtlen helyzetben levő egyének vagy egyének csoportja teljes egyenjogúságának elérése céljából vezethet be.

A HÁTRÁNYOS MEGKÜLÖNBÖZTETÉST TILTÓ TÖRVÉNY

2.szakasz

A „diszkrimináció” („hátrányos megkülönböztetés”) és a „diszkriminációs bánásmód” („hátrányosan megkülönböztető bánásmód”) minden **indokolatlan** nyílt vagy rejtett módon történő **különbségtétel** vagy **megkülönböztető bánásmód**, illetve mulasztás (kirekesztés, korlátozás vagy előnyben részesítés) személyekkel vagy csoportokkal, valamint családtagjaikkal vagy a hozzájuk közel álló személyekkel szemben fajuk, bőrszínük, származásuk, állampolgárságuk, nemzeti hovatartozásuk vagy etnikai származásuk, nyelvük, vallási vagy politikai meggyőződésük, nemük, nemi identitásuk, szexuális irányultságuk, vagyoni helyzetük, születésük, genetikai sajátosságai, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, házastársi és családi státusuk, büntetett előéletük, életkoruk, külső tulajdonságaik, politikai, szakszervezeti és más szervezetekben betöltött tagságuk, valamint bármilyen más tényleges vagy feltételezett **személyes tulajdonságuk** alapján.

A HÁTRÁNYOS MEGKÜLÖNBÖZTETÉST TILTÓ TÖRVÉNY

4.szakasz

Személyi jellemzőitől függetlenül mindenki egyenlő, egyenlő státuszt és egyenlő jogi védelmet élvez. Mindenki köteles tiszteletben tartani az egyenlőség elvét, azaz a diszkrimináció tilalmát.

DISZKRIMINÁCIÓELLENES TÖRVÉNYEK

- Törvény a fogyatékossgal élő személyek hátrányos megkülönböztetésének megelőzéséről (*SzK Hiv. Közlönye*, 33/2006 sz.)
- Törvény a fogyatékkal élők szakmai rehabilitációjáról és foglalkoztatásáról (*SzK Hiv. Közlönye*, 36/2009 sz.)
- A nemek egyenjogúságáról szóló törvény (*SzK Hiv. Közlönye*, 104/2009 sz.)
- Nemi egyenjogúságról szóló törvény (*SzK Hiv. Közlönye*, 52/2021 sz.).
- Törvény a nemzeti kisebbségek jogainak és szabadságainak védelméről (*JSZK Hiv. Lapja*, 11/2002 sz., *SzCG Hiv. Lapja*, 1/2003 sz. – Alkotmányos alapokmány és *SzK Hiv. Közlönye*, 72/2009 sz.)

A KÖZTÁJÉKOZTATÁSRÓL ÉS A MÉDIÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY

15.szakasz

A köztájékoztatásban a következő a **közérdek**:

1. A Szerb Köztársaság összes polgárának hiteles, pártatlan, kellő idejű és átfogó tájékoztatása;
2. A Szerb Köztársaságban élő, nemzeti kisebbséghez tartozó polgárok hiteles, pártatlan, kellő idejű és átfogó tájékoztatása anyanyelvükön;
3. A Szerb Köztársaság területén kívül élő szerb nemzetiségű személyek szerb nyelven való tájékoztatása;
4. A szerb nemzet és a Szerb Köztársaság területén élő nemzeti kisebbségek kulturális identitásának a megőrzése;

A KÖZTÁJÉKOZTATÁSRÓL ÉS A MÉDIÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY

---

5. A külföldi nyilvánosság tájékoztatása idegen nyelveken, ha ez a Szerb Köztársaság érdekében áll;
6. A fogyatékosok és más kisebbségi csoportok tájékoztatása;
7. Az emberi jogok és a demokrácia védelmét és fejlesztését, a jogállam és a szociális állam, a szabad személyiségfejlődés, a gyermek- és ifjúvédelem előmozdítását, a kulturális és alkotómunka fejlesztését, az oktatási rendszer részét képező médiajártasságot is magában foglaló oktatás fejlesztését, a tudomány fejlesztését, a sport és a testnevelés, a környezetvédelem és az egészség fejlesztését célzó médiatartalmak gyártásának támogatása;
8. Az újságírói és a média-professzionalizmus előmozdítása.

A KÖZTÁJÉKOZTATÁSRÓL ÉS A MÉDIÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY

- A Szerb Köztársaság, az autonóm tartomány, illetve a helyi önkormányzati egység a közérdek érvényesüléséről **a médiatartalmak sokszínűségének, az eszmék és nézetek kifejezése szabadságának, a független és hivatásos média szabad fejlődésének a serkentésével gondoskodik**, s ezzel hozzájárul ahhoz, hogy a polgárok megkülönböztetés nélkül kielégíthessék az élet minden területére vonatkozó információk és tartalmak iránti igényüket.

AZ ÁRTATLANSÁG VÉDELME

---

73. szakasz

Az emberi méltóságnak, illetve a bíróság vagy más állami szerv függetlenségének, tekintélyének és pártatlanságának a védelme érdekében a médiában senki sem minősíthető büntetendő cselekmény elkövetőjének, illetve bűnösnek vagy felelősnek, mielőtt a bírósági ítélet jogerőre nem emelkedik.

A GYŰLŐLETBESZÉD TILALMA

---

75. szakasz

A médiában közölt eszmék, vélemények, illetve információk nem serkenthetik a személyek vagy csoportok elleni diszkriminációt, gyűlöletet vagy erőszakot amiatt, hogy bizonyos fajhoz, valláshoz, nemzethez vagy nemhez tartoznak-e vagy sem, illetve szexuális irányultságuk vagy más egyéni sajátosságuk alapján, függetlenül attól, hogy a közzététel bűncselekmény elkövetését jelenti-e.

MENTESÜLÉS A FELELŐSSÉG ALÓL

---

76. szakasz

Nem tekintendő a gyűlöletbeszéd tilalma megsértésének, ha a 75. szakasz szerinti információ újságírói szöveg része, s ha közlése:

1. Nem azzal a szándékkal történt, hogy serkentse a diszkriminációt, a gyűlöletet vagy az erőszakot a 75. szakasz szerinti személyek vagy csoportok ellen, különösen, ha ez az információ objektív újságírói jelentés része;
2. Azzal a szándékkal történt, hogy bírálón rámutasson a 75. szakasz szerinti személyek vagy csoportok elleni diszkriminációra, gyűlöletre vagy erőszakra, illetve az olyan jelenségekre, amelyek ilyen viselkedésre serkentenek vagy serkenthetnek.

SZERBIAI ÚJSÁGÍRÓK KÓDEXE

- A médiának kötelessége minden más érdek **fölé** helyezni a **közérdeket** a teljes, időszerű és valós tájékoztatásban
- Egyértelmű különbségtétel a közölt tények, megjegyzések, feltételezések, spekulációk és sejtések között
- Az újságírói szakma **összeegyeztethetetlen** bármilyen típusú **sztereotípiával és előítéllettel**
- Az áldozatok és a gyanúsítottak gyakran nincsenek tisztában a média erejével; az újságíró nem élhet vissza a beszélgetőpartner tudatlanságával
- Az újságíró köteles megvédeni a gyermekek, a bűncselekmények áldozatai, a fogyatékkal élők és más kiszolgáltatott csoportok jogait és méltóságát
- Azon személyek **magánéletének, méltóságának és integritásának** tiszteletben tartása, akiről írnak
- Személyes fájdalommal és sokkkal járó események jelentésében – együttérzés és diszkréció
- **NEM a szenzációhajhászásra, címkézésre, diszkriminációra...**
- A nyilvános beszéd kultúrájának és etikájának ápolása

Az újságíró nem csak az, aki öt alapkérdésre válaszol, szöveget ír, cikket készít, hanem az, aki ezt a szakmai és etikai elveket tiszteletben tartva teszi (Sajtótanács, 2020).

SAJTÓTANÁCS

A megfigyelés megállapította, hogy a média leggyakrabban a Kódex három fejezetét sérti meg:

- **a jelentések valódisága** (tények helyett pletykák, találgatások és feltételezések)
- **újságírói felelősség** (az ártatlanság vélelmének megsértése; az áldozat személyazonosságának felfedése; a bűncselekmények áldozatai, gyermekek, kiszolgáltatott csoportok méltóságának veszélyeztetése; a közbeszéd kultúrájának és etikájának megsértése)
- **újságírói figyelem** (fontos adatok elhallgatása; diszkrimináció és sztereotípiák terjesztése)

SZTEREOTÍPIÁS TUDÓSÍTÁS

- *Szerbiai Rádió és Televízió (RTS)* „Kvadratura kruga” –Draginje falu
- <https://www.youtube.com/watch?v=eu4a15gT51o>

A NEMEK TÁRSADALMI KÜLÖNBSÉGEIRE ÉRZÉKETLEN TUDÓSÍTÁS

- A társadalmi nem (gender) társadalmilag felépített kategória - a gender diszkurzus létrehozása állandó folyamat, amelyben a média fontos szerepet játszik.
- A médiatartalmak elemzése azt mutatják, hogy a nőket többnyire csupán néhány sztereotip szerepre leredukált tárgyként ábrázolják (erőszak áldozata, anya, feleség, háziasszony, esztrád-csillag).
- Amikor a média kitartóan bizonyos módokon mutatja be a nőket és a férfiakat, az ilyen médiakép elfogadottá válik.
- A nőknek a nyilvános szféra médiájában való jelenlétének, vagy abból való távollétének a mennyisége a közéleti jelentőségük mértékéről beszél, a cikkek minősége pedig erősen vitatható.

A NEMI ALAPÚ DISZKRIMINÁCIÓ FORMÁI A MÉDIÁBAN

Nyelv

- *Pejoratív kifejezések használata nőkre* - szuka, sárkány, vénasszony, vénlány, cica, spini , ribi, lerobbant...
- *Sztereotip beszéd* - a nők sokat beszélnek, a nők szeretnek pletykálni, női munka, női dolgok, most már férjhez mehetsz - a női szerepek szokványos ábrázolásai.
- *Sztereotípiákat erősítő humor* - viccek, amelyekben a nők hülyék, pletykálnak, férfiakra vadásznak.
- *A férfias foglalkozási formák és névmások használata* - elnök, főnök, doktor...

A NEMI ALAPÚ DISZKRIMINÁCIÓ FORMÁI A MÉDIÁBAN

Viselkedés

- A nő személyisége helyett a kinénézetére való összpontosítás - az elvégzett munka minőségével kapcsolatos kételyek megfogalmazása/véleménykifejezése, mert azt nők végezték el, ennek a célja pedig a „versenytárs eliminálása”, vagyis a nők ott tartása „ahova valók”, távol a hatalom és befolyás hatóköréből.
- *Ignorálás /gúnyolás* – *gyakran* előfordul, hogy társaságban vagy üzleti beszélgetéseken a véleményüket megfogalmazni próbáló nőknek azt mondják: „törődj a saját dolgoddal”, „nem érted”, „ne avatkozz bele oda, nem rád tartozik”, vagy egyszerűen figyelmen kívül hagyják (ignorálják) őket.
- Az ilyen viselkedés másik formája, hogy egy nőnek “megengedik”, hogy véleményt nyilvánítson, majd kigúnyolják.
- A nő személyisége helyett a külső megjelenésére való fókuszálás – az elvégzett munka/ kinyilvánított vélemény minőségével kapcsolatos kételyek kifejezése, mert azt nők végezték el/ mondták ki. Célja a „versenyhelyzet eliminálása”, vagyis a nőket ott tartsa, „ahol a helyük van”, a hatalom és a befolyás hatókörén kívül.

A NŐK VIZUÁLIS LEÉPÍTÉSE ÉS SZTEREOTIPIZÁLÁSA

- A média által megszólított tipikus nő a tisztaságnak, a házassága rendbetételének és a télirevaló előkészítésének a megszállója. Bár más területeken lépést tart a modern (városi) életmóddal, a médiában a nők életének ábrázolása megrekedt a 70-es években.
- A tudósításban a nőiség idealizált képe dominál: fiatal, szép, fehér, heteroszexuális, gazdag... miközben kettős diszkrimináció figyelhető meg:
  - **fizikai tökéletesség** (amit a férfiktól nem követelnek meg) és egy irreális női értékkép kialakítását
  - a nők **szexuális tárgyként** való bemutatása.

A nőknek szóló üzenet az, hogy nézzenek ki a lehető legszebben és kívánatosabban, hogy a férfiaknak tetszenek. (Priručnik za medije, 2009)

SZEXIZMUS ÉS MIZOGÍNIA

- **Mizogínia** - a nő és értékei tagadása (Rečnik rodne ravnopravnosti, 2011)
- Mizogínia - mindenütt jelenlévő, kulturálisan átható és kondicionált, ugyanakkor ideologizált, mert igazolja a nők kirekesztését, hierarchizálását és kizsákmányolását (ideológia is, gyakorlat is és diszkurzus is, továbbá kulturális intézmény is, de egyben az emberek közötti kapcsolat is.).
- A mizogínia felismerhető a mindennapi kommunikációban, de erősen jelen van a közbeszéd és a médiában megjelenő nőábrázolások szférájában is - megmutatkozik abban, hogy lekicsinyli mindazt, ami egy nőre jellemző, megalázza a nőket, lekicsinyli mindazt, amit egy nő tesz, a nő tárgyáá redukálása (többnyire csak szexuális), nemi és gender alapú megkülönböztetés, nemi alapú erőszak, nők elleni vulgáris megjegyzések, szexuális utalások, pornográf tartalmak, egészen a női személyek szisztematikus tanításáig, hogy szégyelljék a testüket, a szexualitásukat és a genderhez és/vagy nemhez tartozásukat.
- **Szexizmus** - a nemi vagy genderen alapuló megkülönböztetés bármilyen formája (leggyakrabban a nyelven keresztül nyilvánul meg)
- Julie Bindel feminista azt mondja, hogy a szexisták nem mindig nőgyűlölők: "Ha egy férfi azt állítja, hogy a nőknek természetesen van anyai ösztönük, vagy rossz járművezetők, az szexizmus. Ha hozzáteszi, hogy a nők csak a szexre jók és arra, hogy a férfiaknak gyermeket szüljenek és hogy kiszolgálják a férfiakat és a gyerekeket, az mizogínia." (Libela 2012)

MIZOGÍNIA

- A közvetlen (nem titkolt, nyilvánosan kifejezett és nyílt) mizogíniától eltekintve az elterjedtebb és veszélyesebb az alattomosabb változat - **a nyilvános diszkurzusban leginkább képviselt és a médiatartalmak által népszerűsített közvetett és kifinomult mizogínia**, amely szerkezetileg dominánsan kikényszeríti a szabványos (sőt, kívánatos) a női kinézetet, viselkedést és azokat a témákat, amelyekben a nők leggyakrabban szerepelnek.
- A szakmai irányultságtól, generációs hovatartozástól, az identitás eltérő jellemzőitől és az életpasztorátok sokszínűségétől függetlenül a nők a nyilvánosságban ki vannak téve a sztereotípiáknak, tárgyiasításnak és szexualizációnak.

A NŐK HELYZETE AZ ÚJSÁGÍRÁSBAN

- Az elmúlt években, különösen a #MeToo mozgalom megjelenése óta, globális szinten egyre nagyobb figyelem irányul a nők elleni nemi alapú erőszakra a közszférában, beleértve az újságírókat is.
- A nők elleni erőszakkal foglalkozó ENSZ-különmegbízottnak az újságírók elleni erőszakról szóló jelentésében (2020) az szerepel, hogy munkájuk során mind a férfi, mind a nő újságírók erőszaknak és fenyegetéseknek vannak kitéve, ám a nemi alapú erőszak és a szexuális zaklatás aránytalanul gyakoribb az újságírókkal szemben, mint az újságírókkal szemben, akár a munkahelyen, akár az interneten.
- Az újságíróktól elvárják, hogy beilleszkedjenek a sztereotip szerepekbe és a nőkről alkotott sexualizált képzetekbe, és a média világában a férfiak és nők közötti egyenlőtlen erőviszonyok körülményei között dolgozzanak.
- Az újságírók jobban ki vannak téve az internetes támadásoknak, mizogíniának, sexualizációnak, üldöztetésnek és a szakmai munkájuk miatti zaklatásnak, de azért is, mert nyíltan kifejtik véleményüket.

A NŐK HELYZETE AZ ÚJSÁGÍRÁSBAN

- Az online felmérésben részt vevő 50 ország 400 újságírójének csaknem a fele (48%), azaz minden második nyilatkozott úgy, hogy a munkával kapcsolatban tapasztalta a nemi alapú erőszak különböző formáit, a nem kívánt megjegyzésektől vagy udvarlástól, a szexuálisan szuggesztív viselkedéstől és rövid fizikai érintkezéstől a szexuális támadásig (International Federation of Journalists, 2017).
- A szerbiai újságíróknak (Tamara Skrozsa, Jovana Gligorijević, Snežana Čongradin, Sanja Kljajić, Vanja Đurić, Ana Lalić és Žaklina Tatalović) szembeni verbális erőszak és a nekik küldött gyűlöletüzenetek esetei azt mutatják, hogy a digitális kor a megfélemlítés új módjait is magával hozza, mint pl. a **doxolás** (személyes adatok vagy lakcím közzététele) vagy a **trollkodás**, miközben a szexuális zsarolás és az intim tartalmak belegegyezés nélküli terjesztése is jelen van globális szinten a nők nyilvános szférában való lejáratása érdekében.

A NŐK HELYZETE AZ ÚJSÁGÍRÁSBAN

- Tekintettel arra, hogy nem állnak rendelkezésre adatok azon médiumok számáról, amelyek belső intézkedésekkel és eljárásokkal rendelkeznek a nemek közötti egyenlőség megvalósítása érdekében, és nem is alakultak ki mechanizmusok a nők újságírásbeli arányával kapcsolatos adatok gender-érzékeny gyűjtésére és elemzésére, a Médiastratégia Akcióterve előirányozott intézkedéseket a 2020-2022 időszakra, amelyeknek hozzá kellene járulniuk ahhoz, hogy megteremtődjenek a feltételek a nők nagyobb arányú jelenlétéhez a szerkesztők körében és a döntéshozatali pozíciókban, valamint azok a feltételek, amelyek lehetővé teszik az üzleti kötelezettségeknek a magánjellegűekkel való összehangolását.
- A tervek szerint 2022 negyedik negyedévében véglegesítik a nemek közötti egyenlőség megvalósítását célzó politikákkal kapcsolatos belső intézkedéseket és eljárásokat a közszolgálati médiumokban, miközben biztosítják a nők részvételét a hatékony, nemek közötti egyenlőségre érzékeny politikák és programok kialakításában és végrehajtásában.

Szerbia népe
Minisztériuma
európai integráció
Pénzügyminisztérium
Európai Unió forrásból programok
szerződés-kötési és finanszírozási szektora

Ezt a projektet az Európai
Unió finanszírozza

#EY
ЗА ТЕБЕ

II. MŰHELYFOGLALKOZÁS

AZ ÚJSÁGÍRÓK ÉS EGYÉB MÉDIAMUNKÁSOK
JOGI VÉDELME NEK MECHANIZMUSAI

Veljko Milić ügyvéd

A JOGVÉDELEM TÍPUSAI

- Büntetőjogi védelem;
- Polgári jogi védelem:
  - A becsület és a jóhírnév megsértése;
  - Diszkrimináció elleni védelem;

BÜNTETŐJOGI VÉDELEM

- Mely jogi aktusok szabályozzák az újságírók és más médiamunkások büntetőjogi védelmét?
- Büntető törvénykönyv
- Törvénykönyv a büntetőeljárásról
- A Köztársasági Ügyészség kötelező érvényű általános utasításai

A BŰNCSELEKMÉNY FOGALMA

- **A bűncselekmény törvény által bűncselekménnyé nyilvánított jogellenes és felróható cselekmény.**
- Senkire sem szabható ki büntetés vagy más büntetőszankció olyan cselekményért, amelyet elkövetése előtt törvény nem nyilvánított bűncselekménnyé, és senkire sem szabható olyan büntetés vagy büntetőszankció, amilyent a bűncselekmény elkövetése előtt nem írt elő törvény.

BŰNÜLDÖZÉS HIVATALBÓL ÉS MAGÁNVÁDRA

- A fő különbség az, hogy ki képviseli a vádat.
- A hivatalból üldözendő bűncselekmények – ügyész;
- Magánperben indított bűncselekmények – sértett;
- Hogyan lehet kideríteni, hogy milyen típusú bűncselekményről van szó?
- Magánperben indult bűncselekmény miatti feljelentés megküldésének következménye minden esetben a feljelentés elutasítása.

A SÉRTETT HELYZETE BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

- “Sértett”: az a személy, kinek valamilyen személyi vagy vagyoni joga a bűncselekmény következtében károsodott vagy veszélyeztetve volt;
- Személyi jogok: az életre való jog, a testi és lelki épség sérthetlensége, a személyiség méltósága, szabadság és biztonság, jogbiztonság, jogi személyiség, azonos jogvédelem, magánélet, mozgásszabadság, a magánlak sérthetlensége, levéltitok és az értekezés más eszközeinek titkossága, véleményalkotási és kinyilvánítási szabadságjog, gyülekezési és társulási szabadság, munka, házasság, a közügyek irányításában való részvétel joga vagy a választói jog.
- A vagyonra való jog: dologi vagy kötelmi jogok, beleértve a vagyoni szerzői jogokat és a kártalanítási jogot.

A SÉRTETT JOGAI BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

A sértett jogosult, hogy:

1. Beterjessze vagyoni jogi igényét és az arra vonatkozó bizonyítékokat,
2. Tényekre mutasson rá és a bizonyítás tárgya szempontjából fontos bizonyítékokat indítványozzon,
3. Az ügyvédek közül képviselőt válasszon,
4. Betekintsen az ügyiratokba és megtekintse a bizonyítékul szolgáló tárgyakat,
5. Értesítsék a bűnügyi feljelentés elvetéséről vagy az ügyész vádelejtéséről;
6. Kifogást emeljen az ügyész üldözés-megtagadási vagy vádelejtési határozata ellen,

A SÉRTETT JOGAI BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

---

7. Kitanítsák az üldözés átvételének és a vád képviselésének jogáról,
8. Részt vegyen az előkészítő határnapon,
9. Részt vegyen a főtárgyaláson és a bizonyítás felvételében,
10. Megfellebbezze a bűnügyi költségekről és a megítélt vagyoni jogi igényről szóló határozatot;
11. Értesítsék az eljárás kimeneteléről és kikézbessék számára a jogerős ítélet,
12. E törvénykönyvben meghatározott egyéb cselekményeket fogantossítson.

A SÉRTETT ÚJSÁGÍRÓK KÜLÖN JOGAI BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

- Az ügyész a feljelentés vagy az elkövetett bűncselekményről szóló értesítés kézhezvételétől számított 24 órán belül köteles ügyet létrehozni, és azt az ügyintéző elé utalni.
- Az ügyintéző a következő 48 órán belül köteles a sértett újságírót a szóban forgó eseménnyel kapcsolatos további tájékoztatás érdekében az illetékes ügyészséghez hívni és a törvénnyel összhangban egyéb rendelkezéseket megtenni.
- Az ilyen ügyekben hozott minden ügyészségi vagy bírósági határozatról értesíteni kell az eljáró ügyészség ügyészét és a felettes ügyészség kapcsolattartóját.
- A kapcsolattartóként kijelölt helyettes ügyészek a nap 24 órájában elérhetők az újságíró- és médiaszövetségek kapcsolattartói számára, és folyamatos együttműködésben állnak a rendőrség kapcsolattartóival.

AZ ÚJSÁGÍRÓK BIZTONSÁGÁT FELÜGYELŐ ÁLLANDÓ MUNKACSOPORT

- Kik a tagok?
- Mivel foglalkozik az állandó munkacsoport?
- Kapcsolattartási pontok rendszere;
- Negyedévente megjelenő hírlevelek az ügyészségek intézkedéseiről azokban az esetekben, amikor az újságírók, azaz a közérdekű tájékoztatás területén közérdekű feladatokat ellátó személyek sértettként jelennek meg;

ÚJSÁGÍRÓK ÉS EGYÉB MÉDIAMUNKÁSOK POLGÁRI JOGI VÉDELME

- Polgári perrendtartás;
- Törvény a kötelmi eljárásokról;
- Törvény a köztájékoztatásról és a médiáról;
- Leggyakrabban a jóhírnév és a becsület sérelme miatti cselekményekről van szó;
- A vagyoni jogi követelés érvényesítésének eljárása.

A BECSÜLET ÉS A JÓHÍRNÉV MEGSÉRTÉSE

- Jóhírnév: A környezet véleménye, álláspontja valaki személyiségéről;
- Becsület: Szubjektív kategória, az egyén önmagáról alkotott véleménye;
- Ha a sértést médiumban követték el, a köztájékoztatásról és a médiáról szóló törvényt kell alkalmazni.
- Az eljárást a keresettel indul.
- A kereset benyújtásának határideje a hírnevet és becsületet sértő esemény bekövetkezésétől számított 3 év, ha a médiában történt, akkor 6 hónap.
- A kereset nem vagyoni kár megtérítését kéri.
- Mi a nem vagyoni kár?
- Hatáskör?

DISZKRIMINÁCIÓ ELLENI VÉDELEM ELJÁRÁSA

- A „hátrányos megkülönböztetés” és a „hátrányosan megkülönböztető bánásmód” minden indokolatlan nyílt vagy rejtett módon történő különbségtétel vagy megkülönböztető bánásmód, illetve mulasztás (kirekesztés, korlátozás vagy előnyben részesítés) személyekkel vagy csoportokkal, valamint családtagjaikkal vagy a hozzájuk közel álló személyekkel szemben fajuk, bőrszínük, származásuk, állampolgárságuk, nemzeti hovatartozásuk vagy etnikai származásuk, nyelvük, vallási vagy politikai meggyőződésük, nemük, nemi identitásuk, szexuális irányultságuk, vagyoni helyzetük, születésük, genetikai sajátosságai, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, házastársi és családi státusuk, büntetett előéletük, életkoruk, külső tulajdonságaik, politikai, szakszervezeti és más szervezetekben betöltött tagságuk, valamint bármilyen más tényleges vagy feltételezett személyes tulajdonságuk alapján”
- Gyűlöletbeszéd:

A személyekkel vagy csoportokkal szemben személyes tulajdonságuk miatti hátrányos megkülönböztetést, gyűlöletet vagy erőszakot ösztönző eszme és vélemény kifejtése, információ közlése a médiában és más kiadványokban, összejöveteleken és a nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken, üzenetek vagy szimbólumok kiírásával és bemutatásával és egyéb módon.
- Sürgős;

ПОСТУПАК ЗА ЗАШТИТУ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

- Keresettel követelhető:
  1. Diszkriminációval fenyegető cselekmény végrehajtásának tilalma, a diszkriminációs cselekmény további végrehajtásának tilalma, a diszkriminációs cselekmény megismétlésének tilalma;
  2. Annak megállapítása, hogy az alperes a felperessel vagy más személlyel szemben diszkriminatív módon járt el;
  3. Intézkedések végrehajtása a diszkriminatív bánásmód következményeinek megszüntetésére;
  4. Vagyoni és nem vagyoni kár megtérítése;
  5. A valamely keresettel összefüggésben meghozott ítélet közzététele.

Szerbia népe
Minisztériuma
európai integráció
Pénzügyminisztérium
Európai Unió forrásból programok
szerződés-kötési és finanszírozási szektora

Ezt a projektet az Európai
Unió finanszírozza

#EY
ЗА ТЕБЕ

III. MŰHELYFOGLALKOZÁS

MÉDIA ÉS ÉRZÉKENYÍTÉS MULTIKULTURÁLIS
KONTEXTUSBAN

prof.dr. Dinko Gruhonjić

SZŰRD KI „A BETOLAKODÓT”!

SZTEREOTÍPIÁK, ELŐÍTÉLETEK

- Migránsok és xenofóbia

SZTEREOTÍPIÁK, ELŐÍTÉLETEK

- Migránsok

SZTEREOTÍPIÁK, ELŐÍTÉLETEK

- Migránsok és menekültek - Afrika/Ázsia kontra Európa (Ukrajna, Oroszország)

SZTEREOTÍPIÁK, ELŐÍTÉLETEK

- Albánok

SZTEREOTÍPIÁK, ELŐÍTÉLETEK

- Die Welle

MÉDIAMŰVELTSÉG

A médiaoktatás a következő kérdések megválaszolását foglalja magában:

- Ki írta ezt az üzenetet, és miért küldi?
- Milyen technikákat alkalmaznak a figyelmem felkeltésére?
- Milyen életstílusok, értékek és attitűdök jelennek meg ebben az üzenetben?
- Hogyan érthetik különböző emberek ezt az üzenetet?
- Mi hiányzik ebből az üzenetből?

SZTEREOTÍPIÁK, ELŐÍTÉLETEK

Sztereotípiák:

- Az a meggyőződés, hogy ugyanannak a csoportnak minden tagja ugyanazokkal a tulajdonságokkal rendelkezik, vagyis senki sem rendelkezhet egy csoporthoz tartozó tulajdonságokkal
- A sztereotípiák ellenállnak a személyes tapasztalat kísértéseinek, mert társadalmi öröklöttek.
- Nemcsak negatívak, hanem pozitívak is lehetnek
- A sztereotípiák biztonságunk erősítői
- Veszély: Az előítéletek racionalizációját szolgálják
- A politikai korrektség és a sztereotípiák és előítéletek kifejezésével járó társadalmi nemkívánatosság miatt a legtöbb ember kerülni fogja sztereotípiáinak és előítéleteinek világos/nyilvános kifejezését.
- Ha azonban finomabban kérdezzük őket, gyakran előítéletet fejeznek ki

SZTEREOTÍPIÁK, ELŐÍTÉLETEK

Előítéletek:

- Az előítéletek előzetes értékelés nélkül alkotott vélemények.
- Az előítélet **negatív álláspont** vagy álláspontok összessége egy csoport összes vagy legtöbb tagjával szemben, amely kizárólag az adott csoporthoz való tartozásukon alapul.
- Előítéletek és sztereotípiák - az emberek szellemi tehetetlenségének, az általánosításokra való hajlamnak, a világ fekete-fehér megfigyelésének következményei.
- A saját elme aktív használatának elhagyása és a kisebb ellenállás és **konformitás** irányvonala iránti hajlam.
- Megváltoztathatók oktatással, a „más” és a „másság” megismerésével.

SZTEREOTÍPIÁK, ELŐÍTÉLETEK ÉS BULVÁRSAJTÓ

Mik azok a bulvárlapok és mi a komoly sajtó?

- Szerbia esete: a bulvársajtó mutációja
- Október 5. utáni jelenség: A bulvárlapok leváltották az állami médiát a sztereotípiák terjesztésében
- Minták: tekintélyelvű, patriarchális, nacionalista, idegengyűlölő küldetés: **az ellenség megjelölése**
- A probléma az, hogy a bulvármechanizmusok mechanikusan átkerülnek a politikai mezőre, majd az élet-halál kérdéseket úgy tárgyalják.
- Múltunkról, jelenünkről és jövőnkről bulvársajtósan beszélnek

Szerbia népe
Minisztériuma
európai integráció
Pénzügyminisztérium
Európai Unió forrásból programok
szerződés-kötési és finanszírozási szektora

Ezt a projektet az Európai
Unió finanszírozza

#EY
3A TEBE

SZTEREOTÍPIÁK, ELŐÍTÉLETEK ÉS BULVÁRSAJTÓ

SZTEREOTÍPIÁK, ELŐÍTÉLETEK ÉS BULVÁRSAJTÓ

- A bulvár mutációja

SZTEREOTÍPIÁK, ELŐÍTÉLETEK ÉS BULVÁRSAJTÓ

- <https://www.telegraf.rs teme/naslovne-strane>

GYŰLŐLETBESZÉD

Agyűlöletbeszéd egy faji, nemzeti, etnikai, vallási, szexuális vagy egyéb társadalmi csoport vagy annak tagjai felé irányuló gyűlölet vagy intolerancia üzeneteinek nyilvános közlése. **Bátorítja**, igazolja vagy dicsőíti a faji, etnikai származáson, nemen, valláson, szexuális irányultságon vagy bármely más személyes jellemzőn alapuló megkülönböztetést.

GYŰLÖLETBESZÉD

Habár a szólásszabadság nagyon fontos emberi jog, amely mindenki számára biztosított, ezt a jogot törvény korlátozhatja, ha az mások jogainak, jóhírnevének és más fontos társadalmi értékeknek a védelme érdekében szükséges.

Az általa okozott káros és veszélyes következmények miatt a gyűlöletbeszéd tilos, a gyűlöletbeszéd egyes legsúlyosabb formái **bűncselekménynek** minősülnek.

GYŰLÖLETBESZÉD

A gyűlöletbeszéd, mint a diszkrimináció egyik formája, többféleképpen nyilvánulhat meg: graffitik és üzenetek írásával az épületek homlokzatára (pl. „Cigányok, mars Szerbiából”, „Öld meg a siptárt”), vagy olyan üzenetek közzétételével a médiában, amelyek tartalma diszkriminációra, gyűlöletre vagy erőszakra uszít egy személy vagy személyek csoportja ellen valamely fajhoz, valláshoz, nemzethez, etnikai csoporthoz, nemhez való tartozásuk vagy nem tartozásuk, vagy a szexuális irányultságuk miatt.

Szerbia népe
Minisztériuma
európai integráció
Pénzügyminisztérium
Európai Unió forrásból programok
szerződés-kötési és finanszírozási sektora

Ezt a projektet az Európai
Unió finanszírozza

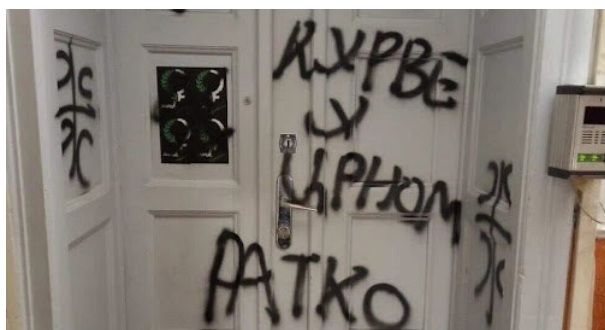
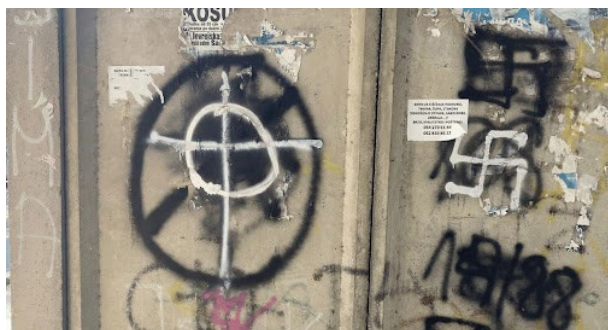
#EY
ЗА ТЕБЕ

GYŰLÖLETBESZÉD

GYŰLÖLETBESZÉD

Szerbia népe
Minisztériuma
európai integráció
Pénzügyminisztérium
Európai Unió forrásból programok
szerződéskötési és finanszírozási sektora

Ezt a projektet az Európai
Unió finanszírozza

#EY
ЗА ТЕБЕ

SÉTA, FENYEGETÉS, RETTEGÉS

Séta, fenyegetés, rettegés
Dokumentumfilm

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

Féret kontra Belgium, sz. 15615/07, 2009. július 16. (a bevándorlók elleni gyűlöletkeltést és a vallási gyűlöletet nem védi a véleménynyilvánítás szabadsága)

Az Emberi Jogok Európai Bíróságához ebben az ügyben egy belga politikus és parlamenti képviselő nyújtotta be a keresetet, akit „Állj fel Belgium iszlamizálódása ellen”, „Állítsuk meg a hamis integrációs politikát” és „Küldjétek haza a munkát kereső nem európaiakat” választási röplapok terjesztéséért jelszavak miatt ítélték el.

ÍTÉLET:

Közmunkára ítélték és tíz évre megfosztották parlamenti képviselői jogától.

A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy nyilvánvaló, hogy e politikus megjegyzései idegenek iránti gyűlöletet szíthatnak, különösen a választások előtti kiélezett politikai helyzetben. Elítélése tehát „szükségesnek” tekinthető a rendbontás megelőzése és mások, pl. bevándorlók jogainak megőrzése érdekében.

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

Jersild kontra Dánia, sz. 15890/89, 1994. szeptember 23. (újságírók joga, hogy tudósítsanak gyűlésbeszédéről)

Az ügy egy újságírót érintett, aki dokumentumfilmet készített, amelyben többek között egy televíziós műsor betétje volt, amelyben interjút készített egy rasszista csoport három tagjával. Hárman sértő és becsmérlő megjegyzéseket tettek bevándorlókra és etnikai csoportokra, az újságírót pedig elítélték a rasszista attitűdök terjesztésében való közreműködésért.

ÍTÉLET:

Az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította, hogy az ítélet sérti a véleménynyilvánítás szabadságához való jogát. A bíróság továbbá arra a következtetésre jutott, hogy az újságíró célja a rasszizmus leleplezése és a rasszista attitűdök elemzése és magyarázata volt, ami igencsak közérdekű kérdés, amelyről a nyilvánosságnak joga van tájékozódni. A bíróság figyelembe vette azt is, hogy a film összességében nem a rasszista nézetek és eszmék propagálását tűzte ki célul, valamint azt is, hogy a műsort késő este sugározták, és idősebb közönségnek szólt.

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

Garudy kontra Franciaország, sz. 65831/01, 2003. június 24. (A holokausztagadását nem védi a véleménynyilvánítás szabadsága)

Ez egy francia író, aki megírta és kiadta egy könyvet Az izraeli politikát megalapozó mítoszok címmel, amelyben vitatta a holokausztagadás mértékét. A szerzőt elítélték holokausztagadás miatt, ami a francia jog szerint bűncselekmény, a zsidók elleni rágalmazás és faji gyűlölet szítása miatt, majd beadványt nyújtott be az Emberi Jogok Európai Bíróságához, amelyben azt állította, hogy megsértették a szólásszabadsághoz való jogát.

ÍTÉLET:

A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a szerző elítélése nem sérti a véleménynyilvánítás szabadságához való jogát, és megállapította, hogy "az emberiség elleni bűncselekmények tagadása a zsidók faji alapú sértegetésének és az ellenük való gyűlöletkeltésének egyik legsúlyosabb formája". Az Európai Bíróság azt is megállapította, hogy az egyértelműen megalapított történelmi események, például a holokausztagadás létezésének vitatása nem minősül tudományos vagy történelmi kutatásnak, hanem egyértelmű célja a náci rezsim rehabilitációja és az áldozatok történelemhamisítással vádolása. Egy ilyen tett összeegyeztethetetlen azokkal az alapvető értékekkel, amelyeken az Emberi Jogok Európai Egyezménye alapul, és ezért nem védi a véleménynyilvánítás szabadságához való jogát.

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

Norwood kontra Egyesült Királyság, sz. 23131/03, 2004. november 16. (a vallási gyűlöletre szítását nem védi a véleménynyilvánítás szabadsága)

A beadvány szerzője kiemelte a jobboldali politikai párt plakátját, amely a lángokban álló New York-i ikertornyokat ábrázolja a következő kísérő szöveggel: „Dobjátok ki az iszlámot Britanniából – védjétek meg a brit népet”, amiért egy vallási csoporttal szembeni súlyos ellenségeskedés miatt ítélték el.

Azt állította azonban, hogy ez az ítélet sérti a szólásszabadsághoz való jogát.

ÍTÉLET:

Egy vallási csoport elleni ilyen általános és heves támadás, amely a csoport egészét súlyos terrorcselekményhez köti, összeegyeztethetetlen az Egyezmény által garantált értékekkel, mint például a tolerancia, a társadalmi béke és a diszkrimináció tilalma.

A GLAS JAVNOSTI ESETE

2006. március 16-án a "Glas javnosti" napilap Bojkott címmel hirdetést tett közzé a Gazdaság rovatban, a következő tartalommal:

Szerb testvérek,

Meghívjuk Önöket, hogy 2006. március 17-én nagy számban gyülekezzünk 10:30-kor az újbélgvádi IMMO bevásárlóközpont előtt, a 64-es blokkban, és elégedetlenségünket fejezzük ki az Idea nevű horvát üzlet megnyitása miatt. Amíg Horvátország-szerte kiűztek bennünket évszázados tűzhelyeinkről, és ellehetetlenítették visszatérésünket otthonainkba, addig a horvát csizma akadálytalanul tapossa szerb földet, Szerbiában vásárol és nyit üzleteket.

Meddig?

Szerb testvérek, arra hívunk benneteket, hogy nagy számban gyülekezzünk és akadályozzuk meg egy horvát üzlet megnyitását Belgrádban és bojkottálják a vásárlást üzleteikben. Az IDEA-nál minden vásárlás pénzt ad azoknak, akik megölték minket, és kiűztek az otthonunkból. Követni fogjuk, hogy ki vásárol abban a boltban és nem akar szolidaritást vállalni több százezer menekült és száműzött szerbvel.

Állítsuk meg Szerbia horvát megszállását!

Elűzött szerbek.

A GLAS JAVNOSTI ESETE

ÍTÉLET:

2008. szeptember 15-én a belgrádi Első Községi Bíróság ítéletet hozott, amelyben jóváhagyta az Ifjúsági Kezdeményezés az Emberi Jogokért keresetét: A hirdetés szövege gyűlöletbeszédnek minősül, és tilos az ilyen vagy hasonló, más nemzetekkel szembeni diszkriminációra, gyűlöletre vagy erőszakra szító és gyűlöletbeszédet jelentő szövegek ismételt közzététele. A “Glas javnosti” szerkesztője köteles az ítéletet teljes terjedelmében, kommentár nélkül, ingyenesen közzétenni.

Az Első Községi Bíróság ítéletét a Belgrádi Kerületi Bíróság 2009. április 1-jén megerősítette, és jogilag kötelező erejűvé és végrehajthatóvá tette. 2009 júniusában a “Glas javnosti” teljes terjedelmében közzétette az elsőfokú ítéletet.

A GLAS JAVNOSTI ESETE

Miért gyűlöletbeszéd ez, amelyet tilt a köztájékoztatásról és a médiáról szóló törvény?

A szövegben használt szavak egy nemzettel szembeni ellenséges magatartást fejezik ki, nemzeti gyűlöletet és intoleranciát ösztönöznek és terjesztenek.

Nyilvánvaló, hogy gyűlöletbeszédnek számít az a felhívás, hogy a tulajdonos nemzetisége miatt bojkottáljanak bizonyos termékeket vagy üzleteket, bár azok legálisan léptek piacunkra...

“...pénzt ad azoknak, akik megöltek és kiűztek minket”,

“Horvát csizma szerb földet tapos”,

“Követjük fogjuk, hogy ki az, aki abban a boltban vásárol”

A GLAS JAVNOSTI ESETE

A belgrádi Első Községi Bíróság jogilag kötelező erejű ítélete az első olyan ítélet, amely megállapítja, hogy egy napilapban megjelent bizonyos szöveg gyűlöletbeszédnek minősül.

Ezzel **elméletileg** megteremtette az alapot a gyűlöletbeszéd elleni hatékonyabb küzdelemhez és a felelősség elvének megalapozásához a nyomtatott sajtó területén Szerbiában.

GYŰLŐLETBESZÉD

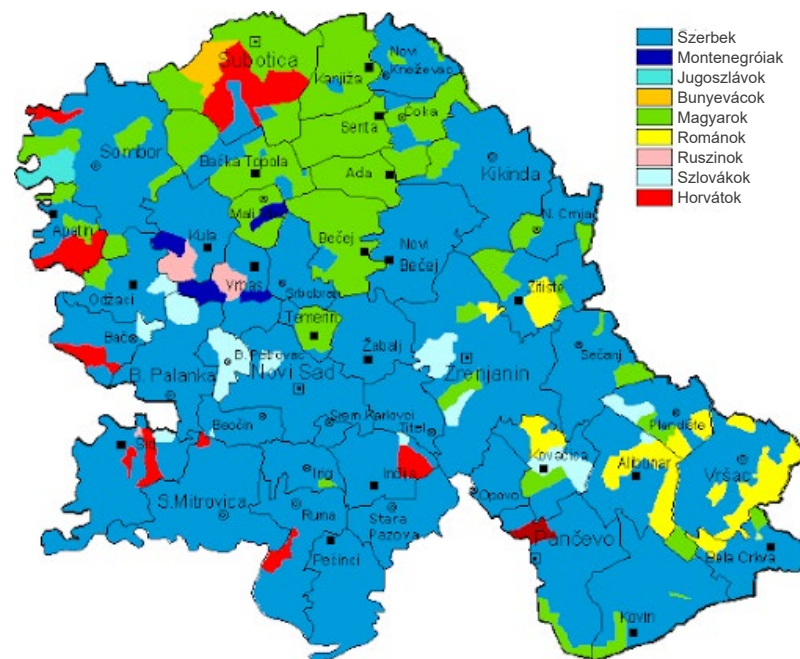
LEHETSÉGES VESZÉLYEK

- Cenzúra?
- Ki ellenőrzi az ellenőrt/szabályozót?

INTERKULTURALIZMUS ÉS MULTIKULTURALIZMUS

- Vajdaság

INTERKULTURALIZMUS ÉS MULTIKULTURALIZMUS

- Körülbelül harminc különböző etnikai csoport
- Vajdaság Képviselőháza hat hivatalos nyelven
- A kisebbségi nyelvek hivatalos használata 45 településből 39-ben
- Vajdasági RTV műsorai 13 nyelven, műsorok feliratozása?
- Többnemzetiség, multikulturalizmus, multikonfesszionizmus, többnyelvűség, többféle óhaza

INTERKULTURALIZMUS ÉS MULTIKULTURALIZMUS

- **Vajdaság sikeresen ellenált a háborúknak?** – demográfiai változások az elmúlt 100 évben, etnikai aspektus
- A kisebbségek megfélemlítése és elűzése Vajdaságból a 20. század kilencvenes éveiben
- Nemzetek közötti incidensek 2004.

Szerbia népe
Minisztériuma
európai integráció
Pénzügyminisztérium
Európai Unió forrásból programok
szerződés-kötési és finanszírozási szektora

Ezt a projektet az Európai
Unió finanszírozza

#EY
ЗА ТЕБЕ

ETNIKAI TÁVOLSÁG

- Temerin

VAJDASÁG

Vajdaság:

- Nagy etnikai távolság?
- Multikulturalizmus kontra interkulturalizmus
- „**Multikulturális nacionalizmus**” – az a kulturális modell, amely nem mutat érdeklődést azon közösségek kulturális modelljei iránt, amelyek mellett él.
- „Egymás mellett” kontra „egymással”.
- A nacionalisták „elosztották a zsákmányt”?

INTERKULTURALIZMUS ÉS MULTIKULTURALIZMUS

“Míg a **multikulturalizmus** fogalma a kultúrák sokaságára vonatkozik egy térben és egy olyan társadalmi mozaikra utal, amelyben különböző nyelvű és kultúrájú csoportok és közösségek egymás mellett élnek, az **interkulturalizmus** fogalma a kultúrák közötti kapcsolatot és kölcsönhatásuk szükségességét hangsúlyozza.”

NÉHÁNY KÉRDÉS

- Mit mutat a többségi média a nemzeti kisebbségekről?
- Mi jellemzi azt az informatív képet, amelyet a nemzeti kisebbségek nyelvén megjelenő média az adott kisebbségről közvetít? (**öngettósítás?**)
- Mennyi és milyen az interkulturális kommunikáció a többnemzetiségű Vajdaság közszolgálati médiumában, de úgy általában is a vajdasági médiában (**gettósítás?**)
- **ŐK miért nem beszélnek a MI nyelvünket?**
- A kisebbségekről csak a fekete krónika szól?

KONTEXTUS: NACIONALIZMUS

- A nacionalizmus mint kirekesztő ideológia
- Totalitárius társadalmak és kisebbségek: kirekesztés
  - egy nép, egy faj, egy vér, egy sors
  - a kirekesztés antagonizmushoz vezet
  - az önazonosítás domináns formája nem az egyén, a személyiség, hanem az ember, mint egy kollektivitás tagja - a konfliktus reprodukálása *perpetuum mobileként*

KONTEXTUS:TÖBBSÉGEK ÉS KISEBBSÉGEK

- Ahol a kollektivitás logikája dominál, ott nincs erkölcs, nincs erkölcsi tudat, mert nincs egyéniség sem.
- Ahol nincs egyéniség, nincs egyéni választás, nincs egyéni döntés, nincs egyéni büntudat, nincs egyéni felelősség, nincs egyéni lelkiismeret.
- **Képtelenség egyértelműen megkülönböztetni a jót és a rosszat.**

KONTEXTUS:TÖBBBSÉGEK ÉS KISEBBSÉGEK

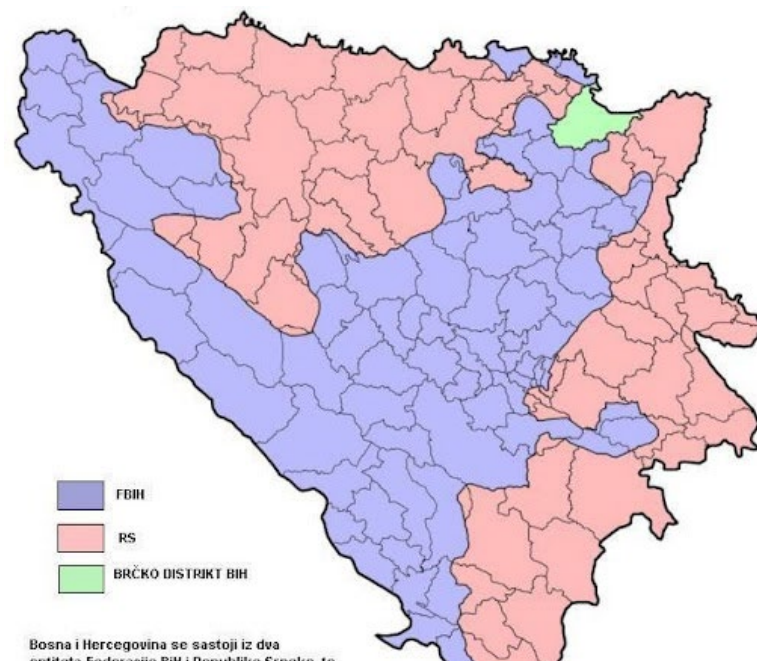
Modern (polgári) társadalmak: befogadás kommunikációval a konfliktus megoldásáig a többségek kisebbségek gyűjteményei, kisebbségekből álló mozaikok

- A többség konfliktusát megoldó kommunikáció kisebbségek gyűjteményei, kisebbségek mozaikjai
- Mindannyian, a kik modern társadalmakban élünk, bizonyos szempontból, bizonyos minőségben kisebbségek vagyunk:
  - nemi
  - politikai
  - kulturális
  - szexuális...
  - etnikai szempontból.

INTERKULTURALIZMUS ÉS MULTIKULTURALIZMUS

- Bosznia és Hercegovina

INTERKULTURALIZMUS ÉS MULTIKULTURALIZMUS

- Az Európai Bizottság és az Európa Tanács 2008-at a kultúrák közötti párbeszéd évének nyilvánította
- A kampány 2008-tól 2010-ig tartott

SPEAK OUT AGAINST DISCRIMINATION

„A diszkrimináció elleni küzdelem és a kultúrák közötti párbeszéd előmozdítása kollektív felelősség, de egyéni felelősség is. Ez az Európa Tanács diszkriminációellenes kampányának üzenete. És mivel a médiának és a médiaszakembereknek fontos szerepük van a diszkrimináció elleni küzdelemben és a kultúrák közötti párbeszéd ösztönzésében, az Európa Tanács igyekszik bevonni a médiaipar minden szereplőjét (kiadókat, szabályozó hatóságokat), vitákat szervez megoldásokat, javasol a tolerancia kultúrája és az egymásközi megértés népszerűsítése érdekében, szem előtt tartva a média hozzájárulását a közvélemény tájékoztatásához és a véleményformáláshoz.”

Gabriella BATTAINI-DRAGONI (Az Európa Tanácsnak a kultúrák közötti párbeszéddel és az emeld fel a hangod a diszkriminációval szemben című kampánnyal foglalkozó általános koordinátora)

Szerbia népe
Minisztériuma
európai integráció
Pénzügyminisztérium
Európai Unió forrásból programok
szerződés-kötési és finanszírozási szektora

Ezt a projektet az Európai
Unió finanszírozza

#EY
ЗА ТЕБЕ

Kié ez a dal?
dokumentumfilm

NDN
VOJVODINE